

## บทที่ ๓

### วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่องการศึกษาวิเคราะห์เพลงล้านนาจากฐานข้อมูลดนตรีล้านนา เจอร์ลด์ ใดค์ เพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดทางวัฒนธรรม เป็นงานวิจัยทางมานุษยดนตรีวิทยา (Ethnomusicology) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนวิธีการศึกษาที่สัมพันธ์กับ วัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

#### ขั้นเตรียมการศึกษา

การเตรียมการศึกษาคือ ผู้วิจัยจำแนกกระบวนการในการศึกษาดังต่อไปนี้

๑) ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อในการศึกษาคือ ผ่านการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสัมภาษณ์บุคคลร่วมสมัยที่ยังมีชีวิตอยู่ หลังจากนั้นพิจารณาความเป็นไปได้ของการวิจัย ตลอดจนติดต่อบุคคลร่วมสมัยเพื่อศึกษาข้อมูลในขั้นต้น พิจารณาและกำหนด วัตถุประสงค์ของการวิจัย และกำหนดหัวข้อวิจัย คือ การศึกษาวิเคราะห์เพลงล้านนาจาก ฐานข้อมูลดนตรีล้านนา เจอร์ลด์ ใดค์ เพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดทางวัฒนธรรม

๒) ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลภาคเอกสารตลอดจนสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัย จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยพายัพ

ฐานข้อมูลโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา (ThaiLIS)

ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (ThaiJO)

UCLA Ethnomusicology Archive มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลิส

๓) ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากบุคคลข้อมูล ทั้งในส่วนของกลุ่มนักวิชาการดนตรีและนัก ดนตรีล้านนาร่วมสมัยจากฐานข้อมูลที่ได้รับ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ทั้งแบบไม่เป็นทางการ (informal interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นโลกทัศน์ของคนในพื้นที่ (emic view) โดยใช้คำถามสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง ดังนี้

กลุ่มนักวิชาการดนตรี ได้แก่ (๑) รองศาสตราจารย์เจอร์ลด์ ใดค์ (Gerald P. Dyck) ผู้เก็บข้อมูลดนตรีล้านนาช่วง พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔ และมอบข้อมูลดังกล่าวกลับคืนสู่ประเทศไทย และ (๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสิทธิ์ เลี้ยวสิริพงษ์ นักวิชาการที่ศึกษาข้อมูลดนตรีล้านนาจากข้อมูลของ (๑) ในช่วงแรก

กลุ่มนักดนตรีล้านนาที่เป็นบุคคลร่วมสมัย และเกี่ยวข้องกับการบันทึกข้อมูลดนตรีล้านนาในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔ และยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน คือ นายอินทรัตน์ มูลชัยลังการ หัวหน้าวงดนตรีคณะเชียงใหม่

### อุปกรณ์ที่ใช้การวิจัย

อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยใช้อุปกรณ์และโปรแกรมประมวลผลประกอบการศึกษาดังนี้

- ๑) แล็ปท็อปคอมพิวเตอร์ (Laptop Computer) สำหรับใช้ในการพิมพ์รายงานการวิจัย ตลอดจนติดตั้งโปรแกรมประมวลผลในการวิเคราะห์ข้อมูลเสียง
- ๒) โปรแกรมวิเคราะห์และตัดต่อเสียง ได้แก่ โปรแกรม WaveLab 9.5 โปรแกรม Vegas Pro 14 ตลอดจนโปรแกรมสำหรับพิมพ์โน้ตเพลง คือ Sibelius 6
- ๓) โปรแกรมตัดต่อภาพ ได้แก่ Adobe Photoshop CS5
- ๔) โปรแกรมพิมพ์เอกสารสำหรับรายงานผลการวิจัย ได้แก่ Microsoft Word 365 และ Microsoft Excel 365
- ๕) Software สำหรับจัดทำเว็บไซต์ คือ WordPress 4.9.8

### ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้จำแนกกระบวนการดังต่อไปนี้

- ๑) ขั้นศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยวางแผนสำหรับดำเนินการศึกษาวิจัยตามกรอบแนวทางและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสืบสารสนเทศต่าง ๆ โดยใช้วิธีการทางดนตรีวิทยาประวัติศาสตร์ (historical musicology) นอกจากนี้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยใช้กระบวนการศึกษาทางมานุษยดนตรีวิทยา (ethnomusicological method) สำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษาในแต่ละประเด็นศึกษา
- ๒) ขั้นจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งภาคเอกสารและภาคสนามมาจัดกระทำตามหมวดหมู่และวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งในส่วนของข้อมูลภาคเอกสาร และข้อมูลเสียง ทั้งเสียงดนตรีและเสียงสัมภาษณ์

๓) ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประวัติและพัฒนาการ ผู้วิจัยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) รวมทั้งการวิเคราะห์เชิงตีความ (interpretative analysis) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร ภาคสนาม ตลอดจนข้อมูลเสียงจากฐานข้อมูลดนตรี โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (historical approach) วิธีการทางชาติพันธุ์วิทยา (ethnography approach) และการวิเคราะห์ดนตรีในการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนใช้โปรแกรมที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์เสียงและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๔) ชั้นตรวจสอบข้อมูล หลังจากผู้วิจัยได้จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว นำผลการวิจัยในขั้นต้นตรวจสอบจากบุคคลข้อมูล ทั้งกลุ่มนักวิชาการและนักดนตรีร่วมสมัย เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูล

๕) ชั้นเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลมาเรียบเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังประเด็นต่าง ๆ คือ วัตถุประสงค์ข้อที่ (๑) เพื่อศึกษาประวัติของเจอร์ลด์ ไตค์ (Gerald P. Dyck) และแนวคิดในการเก็บข้อมูลดนตรีล้านนา ช่วง พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔ นำเสนอในบทที่ ๔ ผลการวิจัย ประเด็นที่ ๑ วัตถุประสงค์ข้อที่ (๒) เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะทางดนตรีและจัดกระทำข้อมูลเพลงล้านนา จากฐานข้อมูลดนตรีล้านนาเจอร์ลด์ ไตค์ (Gerald P. Dyck) นำเสนอในบทที่ ๔ ผลการวิจัย ประเด็นที่ ๒ วัตถุประสงค์ข้อที่ (๓) เพื่อบันทึกโน้ตและเผยแพร่เพลงล้านนาที่สูญหายไปในปัจจุบัน จากฐานข้อมูลดนตรีล้านนาเจอร์ลด์ ไตค์ (Gerald P. Dyck) นำเสนอในบทที่ ๔ ผลการวิจัย ประเด็นที่ ๓